

ВИКОРИСТАННЯ ЦЕГЛИНОК LEGO НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Марія ЛУЦЕНКО,

учитель початкових класів комунального закладу «Тарасівський заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів» Кетрисанівської сільської ради Кіровоградської області;

Наталія ТІХОНОВА,

старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», кандидат педагогічних наук

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації. Проблема сьогодення дня в освіті – це розвиток творчої особистості. Значна увага приділяється розвитку творчих здібностей учнів та надання їм можливості їх виявити.

Державним стандартом початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688) визначено, що метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості [2]. На законодавчому рівні зазначено, що основна мета вивчення рідної мови полягає в мовленнєвому розвитку молодших школярів – формування вмінь висловлюватись в усіх доступних для них формах, типах і стилях мовлення.

У зв'язку з цим першочергове завдання вчителя початкових класів – забезпечити формування мовленнєво-мовної компетенції учнів як комунікативної основи. Для вирішення цієї проблеми у роботі з учнями початкових класів необхідним є впровадження активних форм і методів навчання, серед яких вагоме місце посідають ігрові технології. Гра є найбільш природною формою взаємодії між дітьми, саме у грі школярі розвиваються вільно і гармонійно. Застосування вчителями початкових класів ігрових технологій дає змогу мобілізувати інтелектуальні сили учнів та активізувати самостійний пошук шляхів розв'язання нестандартних завдань.

Проблема використання ігрових технологій навчання висвітлена у працях багатьох українських і закордонних науковців, зокрема Л.Виготського, Д. Ельконіна, Я.-А. Коменського, Я. Корчака, М. Монтессорі та інших.

Особливе місце у вихованні дітей займала гра у роботі В. Сухомлинського. Одним з основних умінь педагога В. Сухомлинський вважав уміння проникнути в духовний світ дитини, а зробити це можна лише завдяки грі. «Гра – це величезне світле вікно, через яке в духовний світ дитини вливається цілющий потік уявлень, понять про навколишній світ. Гра – це іскра, що запалює вогник допитливості» [7, с. 103].

Виклики, що стоять перед сучасною початковою школою, зумовили розроблення Концепції «Нова українська школа» – документа, який проголошує збереження цінностей дитинства, необхідність гуманізації навчання,

особистісного підходу, розвитку здібностей учнів, створення навчально-предметного середовища, що в сукупності забезпечують психологічний комфорт і сприяють вияву творчості дітей [1, с.11]. З метою реалізації ідеї Нової української школи, передбачено використання у навчанні учнів початкових класів ігрових конструкторів LEGO.

LEGO – одна з відомих і поширених на сьогодні педагогічних систем, що використовує моделі реального світу і предметно-ігрове середовище навчання та розвитку дитини. Основним принципом навчання є принцип «Навчання через дію» – діти отримують знання в процесі побудови та дослідження моделей з конструктора.

«Шість цеглинок», отримані безкоштовно в рамках реформи «Нової української школи», стали невід’ємною ефективною складовою для використання на уроках у початковій школі. Це технологія навчання, яка допомагає здобувачам освіти тренувати пам’ять, творчо мислити, розвивати дрібну моторику рук, влучно висловлюватися, бути уважними та вирішувати проблемні завдання.

Під час заняття з конструктором LEGO педагог – партнер дитини, який надихає, підтримує, при потребі допомагає та мотивує до самостійності. Адже діти дуже люблять гратися змалечку, бо гра - джерело радості та королева дитинства. Систематичне використання ігор підвищує ефективність навчання, зацікавлює та створює позитивні емоції.

Як залучити та зацікавити до роботи на уроці? Саме в цьому можуть допомогти цеглинки успіху. На уроках української мови можна скористатися вправами, наведеними нижче.

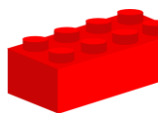
«Дайвінг»

Чи знаєш ти..? Якщо у воді буде розчинено мало кисню, то риба просто задихнеться. Більшість різновидів риб не мають «заднього ходу». Плавати хвостом уперед можуть тільки деякі представники загону вугрів.

Найбільша риба в світі – це гігантська китова акула, яка може вирости до 16–20 метрів, а найменша рибка на світі – це бичок пігмей, який живе в річках та озерах на Філіппінських островах. Довжина його тіла всього 1см. А найменша з морських риб – це каспійський бичок Берга, довжина його дуже рідко досягає більше 2см.

Завдання: об’єднати учнів у дві групи, «наловити» риби, побудувати з кожним утвореним словом поширене речення та визначити в них головні частини мови. Перемагає та команда, яка першою виконає завдання.

Діти вчаться: працювати зосереджено в команді, створювати позитивну атмосферу, бути активними, шукати спільні рішення.

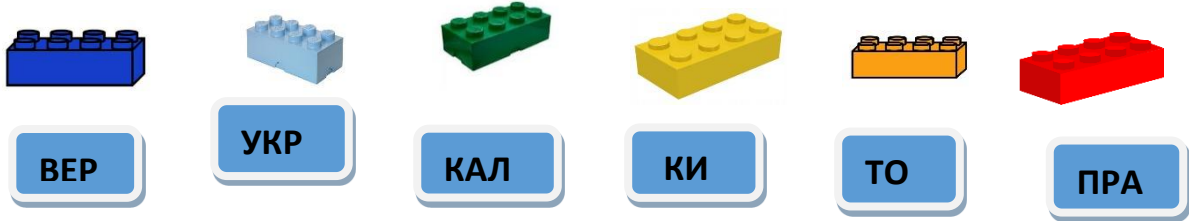
КА - - СЬ 	ОК - - Ъ 	ВУ - - Р 	С - М 	ФО - - ЛЬ 	СУ - - К
--	---	---	--	--	---

«Мозаїколенд»

Завдання: скласти мозаїку слів зі складів, об'єднати учнів у групи, та побудувати речення.

Діти вчаться: домовлятися, висловлювати свої думки, працювати дружно та зосереджено. Бути активними, доповнювати один одного, говорити по черзі.

Слова-підказки: Україна, верба, калина, Київ, столиця, прапор.

Наприклад: Київ – столиця України. Без верби й калини нема України.

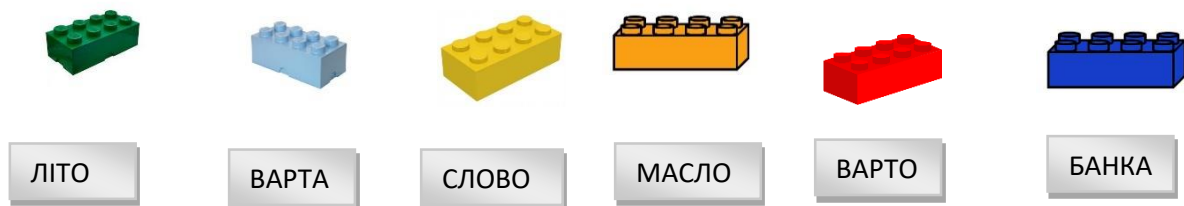
«Анаграми»

Завдання: до запропонованого слова створити інше слово, фразу або ім'я, шляхом перепорядкування літер іншого слова або фрази.

Діти вчаться: утворювати нові слова, тренувати мислення, логіку, кмітливості, зосереджуваності і грамотності.

Застосовувати набуті знання на практиці та працювати в команді.

Слова-підказки: літо – тіло, варта – трава, слово – волос, масло – смола, повар – право, банка – кабан.

«Калейдоскоп»

Завдання: зі слова «Жайворонок» утворити нові за змістом та значенням слова, назвати частину мови та поділити утворені слова на склади.

Діти вчаться: розвивати мовлення та мислення, добирати та утворювати нові слова, висловлювати свої думки, поповнювати словниковий запас слів. Педагог пояснює незрозумілі слова та пропонує дітям побудувати з ними речення.

Наприклад: жайворонок - (жар, ворона, край, нора, рак, рай, кора, ранок, корова, корона, кран, кров, район, вожак, жар...)

ЖАЙВОРОНОК

«Виверження вулкану»

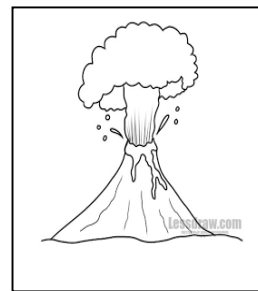
Завдання: ознайомити з природним явищем – виверженням вулкану, яке виражається в тому, що магма, разом з газами, які є в ній, проривається з глибоких частин Землі на поверхню. Магма (грец. «тісто», «каша») – маса розплавленої кам'яної породи, яка розташована на великій глибині і насичена газами.

Діти вчаться: співпрацювати в команді, проявляти ініціативність, розвивати мовлення та мислення, набувати нові знання, цікавитися навколишнім світом.

Під час перегляду фото- або відеопрезентації «Вулкан», педагог знайомить здобувачів із будовою вулкану:

- Канал, по якому магма підіймається на поверхню – жерло.
- Магма – розплавлена маса високої температури, що виникає в глибині земної кори, а після її виверження на її поверхню застигає, утворюючи деякі гірські породи.
- Магма, що вивержена на поверхню – лава.
- Отвір, через який виливається лава – кратер.
- Гора, що утворюється з вивержених речовин – конус.

Демонстрація досліду «Вулкан»: з цеглинок конструктора виготовляємо отвір, немов криницю, на «дно» отвору-жерла насипаємо соду і барвник. Кладемо кілька ложок засобу для миття посуду, потім обережно додаємо лимонної кислоти і «вулкан» починає викидати мильну «лаву».

«БаштаВООК»

Завдання: з шести цеглинок, які є на парті, діти обирають той колір, на якому, на їхню думку, є правильна відповідь. Протягом гри діти будують башту з обраних ними кольорів.

Діти вчаться: бути уважними, зосереджуватися на виконанні ігрових завдань, вміти керувати емоціями.

Загадка – це короткий, поданий у прихованій формі опис предмета чи явища, який вимагає відгадки, (від слова «гадати» – думати, загадувати). Є в фольклорі всіх народів світу.

I.1.Стоїть корито.

Повне водою налите.

СТАВОК

РІЧКА

СЕЛО

2. Через воду він проводить,
А сам з місця і не сходить.

КОРАБЕЛЬ

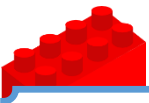

ГУСАК

МІСТ

3. Хоч не літак, а крилатий,
Без крил не може працювати.

ВІТРЯК

МЕТЕЛИК

ВІТЕР

4. Знизу клин. Зверху млин.
Тече вода. А їй не біда.

ПАРАСОЛЬКА

РІЧКА

МУЗИКА

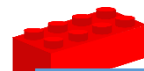
5. З небесної діжки крижані горішки
На землю упали, шкоди завдали.

СНІЖИНКИ

ГРАД

ЯБЛУКА

6. Ухопився за дріт, покотився у світ,
Потяг близняток цілий десяток.

КАЧКА

ЕЛЕКТРОВІЗ

МУРАШКА

«Емоційні цеглинки»

Завдання: скласти модель свого характеру, однокласника, головного героя улюбленого мультфільму чи кінофільму. Вчитися порівнювати емоційні стани, ввічливо спілкуватися з друзями, бути толерантними.

Діти вчаться: розвивати емоційний інтелект, розпізнавати риси характеру, аналізувати та відмічати свої та чужі риси, висловлювати свої думки та логічно обґрунтовувати їх.

З часів Аристотеля налічують шість основних емоцій: радість, здивування, сум, гнів, страх та огиду. Сьогодні ми познайомимось з такими почуттями, як радість та сум.

(Радість – почуття задоволення та приємності. Сум – невеселий, важкий настрій, спричинений невдачею або поганою звісткою).

Складаємо модель характеру, виражаючи червоним кольором сум, а зеленим радість. Діти демонструють цеглинки при спілкуванні.

Запитання для обговорення:

- Коли переступили сьогодні поріг школи, які у вас були емоції?
- З якими емоціями ви зустрічаєте бабусю, батьків з роботи чи відвідування зоопарку?
- Коли люди запізнюються, які емоції їх опановують? Чому?
- Якими можуть бути емоції, коли йде дощ? З'явилася веселка? Вкусила бджола? Змінилися плани: замість поїздки – прибирання в кімнаті.

Діти розказують про модель характеру один одному.

II. Перевір свої знання.

Оціни себе: розмісти цеглинку під тим зображенням, яке відповідає твоєму настрою й результату роботи на уроці.

мені була легко

мені було важко

мені не вдалося

«Фантазери»

- Що було б, якби Піноккіо був створений не з дерева, а, наприклад, із заліза? А Білосніжка зустріла не сім гномів, а сім велетнів? А якби дія в казці про Попелюшку перенеслася у ХХІ століття? Активуйте свою фантазію та пошукайте спільне між словами «футболка» й «калина», «інтернет» й «портфель», «автомобіль» та «школа» ...

Завдання:

1. Робота в парах. Створити дивовижну тваринку з двох наборів LEGO, під час створення істоти учням розмовляти заборонено.
2. Назвати її та розказати про неї кумедну історію.
3. Розповідь почати такими словами: «Щоб добро завжди перемагало зло, на світ з'явився...»

Діти вчаться: експериментувати, домовлятися, шукати спільні рішення, відстоювати свої ідеї, фантазувати, розвивати мовлення та мислення, працювати в команді.

«Я - НЕВИДИМКА» («Правда або дія»)

Завдання: давати правдиві відповіді на запитання, які розміщені під номером на цеглинках LEGO, або при виборі «Дія» - виконувати завдання гри.

Діти вчаться: співпрацювати в колективі, швидко реагувати, розвивати мислення та мовлення, проявляти позитивні емоції, бути самим собою, презентувати себе.

Зміст гри:

- Кожна цеглинка конструктора LEGO має два типи завдань – сказати правдиву відповідь на якесь запитання або виконати певну дію.
- Учні беруть участь у грі по черзі.
- Перед тим, як витягнути наосліп цеглинку, здобувач має сказати, що він буде робити – розповідати правду чи виконувати дію.

Запитання до учасників гри:

- Чи боїшся ти темряви?
- Яка тваринка найбільше тебе відображає?
- Яку суперсилу ти хотів би /хотіла б/ мати?
- Опиши себе 5 словами.
- Якби в тебе було мільйон гривень, що б ти придбав / придбала?
- Розкажи про кумедний сон у твоєму житті.
- Який твій таємний талант?
- Твоя улюблена поїздка, у якій ти була / був?
- У якому місці ти був / була, що найбільше запам'яталося?
- Чи вмієш ти плести віночки з кульбабки?

І дії:

- Розкажу кумедну історію, яка трапилася з тобою нещодавно.
- Дістань язиком до носа.
- З'їж шматочок сала з варенням.
- Проспівай абетку, не відкриваючи рота.
- Одягни свій одяг навиворіт.
- Постій в кутку мовчки протягом 1 хвилини.

- Зроби смішний вигляд обличчя. Тримай до того часу, поки всі не перестануть сміятися.
- Із закритими очима доторкнися руками до когось і сказати хто це.
- Прожонглюй двома або трьома речами одочасно.
- Кожному присутньому скажи комплімент.
-

Правила гри для учнів:

(прописуємо на дошці та намагаємося дотримуємося їх)

- Маю право на помилки, бо вчуся.
- Намагаюся виконати роботу якнайкраще.
- Слухаю, що кажуть інші, якщо треба - запитую.
- Ціную здобутки інших.
- Перебивати висловлювання інших - заборонено!
- Не сміюся з чужих помилок.
- Паважаю права власні та кожного.
- Допмагаю кожному, бо ми – команда.

Як бачимо, добре організована робота має великий потенціал, бо виробляє такі якості, як акуратність, терпіння, креативне мислення, пізнання світу, а ще ввічливість, вміння працювати в команді та презентувати виготовлену конструкцію чи будівлю. Діти вчаться домовлятися, експериментувати, відстоювати власну думку, висувати нові ідеї, творчо мислити, поважати думку інших, доповнювати один одного, шукаючи спільні рішення, та втілювати їх у роботу.

LEGO допомагає втілювати в життя задуми, фантазії та мрії, вчить будувати, зацікавлено працювати і бачити свій результат і результат своїх однокласників з кожним днем кращим. Працюючи в команді, учасники вчаться спілкуватися, мислити, висловлювати свої почуття та думки. Це надає почуття впевненості в собі. Робота в команді розвиває навички суспільно активної творчої особистості, яка генерує творчі ідеї та спонукає на прийняття нестандартних рішень.

Тому LEGO на уроках у початковій школі – важливий елемент освітнього процесу, за допомогою якого діти розвивають просторову уяву, мовлення та мислення.

Список використаних джерел:

1. Гриневич Л. “Концепція Нової Української школи”. URL: <https://cutt.ly/iRh1B4S>
2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
3. Загадки, скороговки на уроках української мови. / Упорядник: І.М. Здрілюк URL : <https://naurok.com.ua/zbirka-zagadki-skoromovki-na-urokah-ukra-nsko-movi-37821.html>
4. Концепція Нової української школи <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

5. Площик Т.О. Використання лего на уроках української мови» URL : <https://naurok.com.ua/vikoristannya-lego-na-uroci-ukra-nsko-movi-255292.html>
6. Рома Оксана «Шість цеглинок LEGO в освітньому просторі школи» Методичний посібник / Упорядник О.Рома – The LEGO fOUNDATION? 2018/ 32 С. URL : <HTTPS://MON.GOV.UA/STORAGE/APP/MEDIA/NOVA-UKRAINSKA-SHKOLA/LEGO/TSEGLINOK-KVITEN-2018-WEB.PDF>
7. Сухомлинський В. О. Методика виховання колективу / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. шк., 1971. – 208 с.
8. Шпирко К. Вправи від Джанні Родарі: грай, фантазуй і розвивай уяву / Катерина Шпирко, журналістка, редакторка рубрики Події. Illustration: Serge Bloch. URL : <https://bokmal.com.ua/life/vpravy-vid-dzhanni-rodari-hrai-fantazui-i-rozvyvai-uiavu/>